

ZVD imenovan v akreditiran center mednarodnega združenja za medicino športa (FIMS Collaborating Centre of Sports Medicine)

ZVD Zavod za varstvo pri delu d. d. je že od leta 1960 največja interdisciplinarna institucija na področju zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu. Na začetku leta 2011 pa je z ustanovitvijo novega centra svoje delovanje razširil še na področje medicine športa. Novi center, imenovan Center za medicino in šport, je do zdaj edini center v Sloveniji, ki športniku na enem mesu nudi multidisciplinarno oskrbo, vključujoč medicino športa kot osrednjo stroko, ki skrbi za športnikovo zdravje, ortopedijo, športno kardiologijo, fizikalno terapijo, vodeno vadbo, športno diagnostiko, nutricionistiko in psihologijo športa.

Medicina športa je multidisciplinarna klinična in akademska veja medicine, ki je v svetu dobro uveljavljena. Na njeno področje spada:

- 1) izvajanje preventivnih zdravstvenih pregledov in zdravstvena oskrba športnikov vseh panog,
- 2) diagnostika in zdravljenje poškodb in bolezni, ki so bile povzročene ali so se poslabšale zaradi športa,
- 3) vodenje obravnave poškodovanega ali bolnega športnika od nastanka težav do vrnitve v šport,
- 4) zagotavljanje ustreznih komunikacij z drugimi specialisti za dodatna mnenja, preiskave ali zdravljenje,
- 5) promocija etičnih standardov, vključno s protidopinškimi aktivnostmi,

- 6) sodelovanje s športnimi organizacijami za zagotavljanje varnosti in zdravja športnika,
- 7) spremljanje športnikov (tudi invalidov) in skrb za njihovo zdravje na mednarodnih potovanjih,
- 8) promocija telesne aktivnosti v splošni populaciji,
- 9) sodelovanje z lokalnimi organizacijami v razvoju možnosti za telesno aktivnost splošne populacije,
- 10) spodbujanje telesne aktivnosti invalidov v sodelovanju z lokalnimi organizacijami.

Medicina športa ni namenjena le vrhunskim športnikom, temveč vsem, ki se s športom ukvarjajo ali bi se želeli ukvarjati, njena naloga pa je tudi preprečevanje kroničnih bolezni, ki so posledica sedečega življenjskega sloga.

Medicina športa je torej veja medicine, ki je vtkana v delo trenerjev, fizioterapevtov, nutricionistov, psihologov, fiziologov in drugih. Specialist medicine športa bi moral biti vodja multidisciplinarnega zdravstvenega tima športnika in koordinirati ter načrtovati športniške aktivnosti, povezane z njegovim zdravjem.

Avtorica:

asist. dr. Petra Zupet, dr. med.,
prof. šp. vzg.,
spec. medicine športa
ZVD Zavod za varstvo pri delu d. d.
Center za medicino in šport
Chengdujska cesta 25
1260 Ljubljana Polje

Mednarodno združenje medicine športa (The International Federation of Sports Medicine/Fédération Internationale de Médecine du Sport/FIMS) je bilo ustanovljeno leta 1928, kmalu po prvih modernih olimpijskih igrah. FIMS je strukturirano in dobro organizirano združenje in je posvečeno razvoju medicine športa po celem svetu. FIMS združuje celinska in nacionalna združenja medicine športa. Glavne vizije in poudarki delovanja FIMS so sodelovanje, izobraževanje, razvoj in raziskovanje na področju medicine športa. Skozi desetletja izvajanja mednarodnih tečajev Team physician course na mednarodni ravni, izmenjevanja raziskovalcev vsega sveta, izdajanja mednarodno poenotenih strokovnih smernic in priporočil, organiziranih 32 svetovnih kongresih, napisane tretje izdaje knjige FIMS Team Physician Manual in izdajanja revije International SportMed Journal je FIMS postavil standarde v medicini športa kot nobena druga organizacija. Ohranjanje tega standarda je FIMS-ova dnevna zaveza do tekmovalnih športnikov in vseh športno aktivnih posameznikov. FIMS svoje poslanstvo izpolnjuje tudi preko ustanovitve mreže priznanih športnomedicinskih centrov po svetu. V svojo mrežo vključuje centre, ki so prepoznani nosilci te dejavnosti tako v kliničnem kot tudi izobraževalnem in raziskovalnem delu ter izkazujejo mednarodno aktivnost. Vendar se je FIMS ob ustanavljanju te mreže v skladu s svojimi cilji vzdržal ustanavljanja še ene skupine »Centres

of excellence«, saj to ime, poleg tega da je precej obrabljeno, ne izrazi bistva delovanja organizacije. Stebre FIMS-ovega pristopa namreč predstavljajo sodelovanje, izobraževanje, razvoj in raziskovanje, kar so veliko bolj otipljive vrednote kot abstraktni pojem odličnosti. FIMS-ovi akreditirani centri (FIMS Collaborating Centres of Sports Medicine/FIMS-CCSM) imajo zato preprosto ime, vendar morajo izpolnjevati zahtevne

pogoje na vseh štirih nivojih. Le tako so lahko nosilci standardov v medicini športa. Standardi pa se morajo neprestano razvijati in izboljševati.

Za FIMS-CCSM so torej imenovani tisti centri, ki so dokazali vodilno vlogo v medicini športa in aktivno sodelovanje v kliničnem delu, izobraževanju in raziskovanju s poudarkom na razvoju na lokalni, regionalni, nacionalni in mednarodni ravni. Po imenovanju centri skrbijo za nacionalno izobraževalno, razvojno in raziskovalno mrežo z namenom izvajanja najboljše oskrbe za športnike in aktivno populacijo.

ZVD je za akreditacijo svetovnega združenja za medicino športa uspešno kandidiral letos oktobra. Tako je postal četrti FIMS-CCSM v Evropi in deseti na svetu. To nedvomno dokazuje pravilno zasnovano centra in visoko kakovost dela.

Koristi in obveznosti ZVD kot akreditiranega FIMS-centra so naslednje: dosegli bomo še večjo mednarodno prepoznavnost, saj se bomo kot FIMS-CCSM pojavljali povsod v povezavi s svetovnim združenjem, postali smo učna baza za tuje zdravnike, predvsem specializante medicine športa, sodelovali bomo pri organizaciji in razvoju medicine športa v državah, kjer je medicina športa manj razvita, sodelovali bomo v mednarodnih projektih, organizirali mednarodne tečaje, kot so Team Physician Course, Advanced Team Physician Course, Emergency Medicine Course in Rehabilitation Course, gostovali znanstveno komisijo Evropskega združenja za medicino športa, izšolali naše sodelavce za FIMS-inštruktorje, imeli možnost sodelovanja pri razvoju in postavljanju vizij svetovne medicine športa in najpomembneje – vsa nova znanja, pridobljena preko mednarodnega sodelovanja, bomo prenašali v Slovenijo in tako skrbeli za visok standard in razvoj medicine športa v Sloveniji.

Vključitev ZVD Centra za medicino in šport v mrežo FIMS Collaborating Centers of Sports Medicine je nedvomno veliko priznanje našemu dozdajšnjemu strokovnemu in raziskovalnemu delu. Poleg tega pa je odlična odskočna deska za naše delo v prihodnosti, saj bomo soustvarjalci politike razvoja medicine športa v mednarodnem prostoru in tako bomo lahko neposredno prenašali nova znanja k slovenskim športnikom.